

Jeg tror ogsaa, at de Herrer vil komme til at fortryde det. Hvis det, hvad jeg naturligvis ikke tvivler om, virkelig er dem saa magtpaaliggende at faa vort Folk ædrueliggjort, saa tror jeg, De vil fortryde, at De gaar saa stærkt frem, som De her gør. De vil maaske ikke tro det, men jeg kan forsikre Dem om, at der i vide Kredse i Befolkningen er skabt en Bevægelse imod Dem, en Bevægelse, som De vilde have undgaaet, hvis De havde nøjedes med at gaa frem paa den Maade, hvorpaa De hidtil er gaaet frem, havde arbejdet for Ædruelighedens Fremme paa et frivilligt Grundlag i Stedet for gennem Forbud og Tvang, som De nu ønsker det.

Vi fra vor Side ønsker i lige saa høj Grad som de Herrer, at vort Folk bliver ædrueligt. Men vi har ikke den Opfattelse, at det skader, hverken det enkelte Menneske eller Samfundet som Helhed, at man faar et eller andet lille Kvantum Spiritus; den Opfattelse har vi slet ikke — jeg havde nær sagt: tværtimod, men det vil jeg dog ikke sige. Jeg for mit Vedkommende vedkender mig den Opfattelse, at en Smule Spiritus en Gang imellem virkelig kan forsøde Livet, kan kaste Fest og Glans over Livet paa Tider, hvor man trænger til det. Jeg tror, de Herrer skulde have holdt sig mere til de frivillige Ædruelighedsbestræbelser; saa kunde De til Gavn for vort Folk have samlet et langt større Tal om disse Bestræbelser, end De nu gør.

Der er foregaaet en mægtig Udvikling i Henseende til at ædrueliggøre vort Folk. Jeg anerkender naturligvis, at Afholdsforeningerne har gjort deres store Nytte, har udrettet et stort Arbejde; jeg har al mulig Sympati for deres Bestræbelser og vil gerne være med til at støtte den, hvor jeg kan komme til det. Men i langt højere Grad end gennem Afholdsbevægelsen er vort Folk blevet ædrueliggjort gennem den Fremgang og Højnelse i Kultur, som f. Eks. hele Arbejderklassen i Kraft af sine egne Bestræbelser har gennemgaaet. Jeg sagde en Gang ved et Møde, at saadanne Folk som P. Knudsen, Hørdum, C. C. Andersen og de andre gamle Førere for Socialdemokratiet sikkert har gjort mere for Ædrueligheden end samtlige Afholdsorganisationer tilsammen. Den Forandring, der er sket i Arbejderklassens Opfattelse paa dette Punkt, er saa mægtig, at den er ganske isjnespringende; men den skyldes i og for sig ikke Afholdsbevægelsen, den skyldes den Højnelse i Kultur og den Fremgang i Samfundsopfattelse, der i det hele taget er foregaaet indenfor Arbejderklassen. For-

haabentlig vil Bevægelsen i denne Retning fortsættes til Trods for, at man nu vil forsøge at gennemføre Forbud ad Omveje.

Om kortere eller længere Tid skal vi vel tage endeligt Standpunkt til Spørgsmaalet Landsforbud eller ikke; men inden vi gaar dertil, ønsker jeg, at Spørgsmaalet bliver Genstand for en virkelig Drøftelse i alle Lag af Befolkningen, at man ikke blindt hen, i et Øjeblik's Stemning gaar hen og stemmer for Forbud og dermed tror at have bragt Samfundet ind paa en Bane, der fører til idel Lyksalighed. Jeg tror nemlig, det er en Misforstaaelse, at Landsforbud skulde faa Bugt med alle mulige Onder, alle mulige Forbrydelser og al mulig Elendighed i Samfundet. Saaledes fremstilles det tidt, men Erfaringerne fra andre Lande, hvor man er gaaet til Forbud, viser i høj Grad det modsatte. Lad mig minde om, at f. Eks. paa Island, hvor man har gennemført Forbud, tager nu Folk, som tidligere var ivrige Forbudstilhængere og har stemt for Forbud, afgjort Afstand derfra; de erkender, at det er et Misgreb, indrømmer, at et Landsforbud i Virkeligheden ikke er egnet til at ædrueliggøre hele Befolkningen. Jeg ønsker, at Befolkningen, inden den kommer til at stemme over dette Spørgsmaal, er helt klar over, hvorledes et Landsforbud vil virke. Jeg har den Opfattelse, at det er den forkerte Vej at gaa. Naar man vil gøre et Folk ædrueligt, skal man gøre det ved virkelig at hæve Befolkningens Selvagtelse og gøre det saaledes, at den Mand, der drikker sig fuld, bliver ilde anset, eventuelt ogsaa ved at fastsætte alvorlig Straf for dem, der misbruger Alkohol, i Stedet for at gaa den mærkelige Vej, som det dog uimodsigelig er, at forbyde dem, der ikke misbruger Alkohol, at bruge den, fordi der er nogle enkelte, der misbruger den. Jeg synes dog, det naturligste vilde være, at man søgte at ramme dem, der begik Misbrug, og ikke dem, der ikke begik Misbrug.

Hele dette Spørgsmaal er jo nu i høj Grad blevet Genstand for offentlig Debat, og jeg mener, det er godt, at vi virkelig faar en Debat om det, saaledes at Folk faar Lejlighed til at se Sagen fra mere end een Side, inden de gaar hen og slutter sig til Tanken om et Landsforbud. Saa tror jeg, mange vil komme til Erkendelse af, at det er ikke den Vej, man skal gaa for at ædrueliggøre vort Folk. Men Hovedsagen er, at Sagen bliver belyst saaledes fra alle Sider, at man ikke tager sit Standpunkt i Blinde. Det er det, Ædruelighedskommissionens Betænkning's 2den Del skulde bidrage til, og derfor synes jeg, man skulde have ventet.